

تعیین رابطه بین سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی با سبک‌های فرزند پروری

ملیحه سادات صادق‌القول^۱

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، تعیین رابطه بین سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی با سبک‌های فرزند پروری است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره‌ی دوم متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و مادران آن‌ها می‌باشد که ۲۰۰ نفر از آن‌ها به‌عنوان نمونه به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش عبارت بودند از پرسشنامه‌های سبک‌های فرزند پروری بامریند (۱۹۷۲) و پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان سینه‌ها و سینک (۱۹۹۳) که از اعتبار و پایایی قابل قبولی برخوردار بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره با استفاده از نرم‌افزار SPSS-23 بهره‌برده شد. نتایج نشان داد که بین سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با سبک‌های فرزند پروری مادران رابطه معناداری وجود دارد. نتایج حاکی از آن بود که سبک‌های فرزند پروری مادران توان پیش‌بینی سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی را دارد. بدین‌صورت که سبک فرزند پروری قاطع و اطمینان‌بخش به‌صورت مثبت و سبک‌های فرزند پروری سهل‌گیر و مستبدانه به‌صورت منفی سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های فرزند پروری، سبک مستبدانه، سبک مقتدرانه، سبک سهل‌گیرانه، سازگاری اجتماعی

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی شخصیت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

نوجوانی یک دوره‌ی مهم رشدی است که با مشکلات شدید سازگاری مشخص می‌شود. دختران نوجوان، سازگاری هیجانی کمتری نسبت به پسران نشان داده و اضطراب و افسردگی بیشتری را تجربه می‌کنند (زابریک و همکاران^۱، ۲۰۱۷). سازگاری را می‌توان به توانایی درهم‌آمیزی، همکاری و کنار آمدن با خود، محیط، جامعه و دیگران در نظر گرفت. سازگاری مستلزم به‌کارگیری راهکارهای شناختی و رفتاری است که افراد برای مقابله با موقعیت‌های پرتنش از آن‌ها استفاده می‌کنند (باقرزاده‌نیم‌چاهی و همکاران، ۱۳۹۷).

برخی از محققان، ابعاد سازگاری را شامل سازگاری جسمانی، روانی، اجتماعی و اخلاقی در نظر گرفته‌اند که در رأس همه‌ی آن‌ها، سازگاری اجتماعی قرار دارد. پیش‌درآمد رسیدن به سازگاری‌های روانی، اخلاقی و جسمانی، سازگار شدن از لحاظ اجتماعی است (رشیدی، ۱۳۹۵). سازگاری اجتماعی به معنای سازش شخص با محیط است که این سازگاری می‌تواند به‌وسیله وفق دادن خود با محیط یا تغییر محیط اطراف برای رفع نیازها و رسیدن به مطلوب ایجاد شود (عدلی^۲ و همکاران، ۲۰۱۳). مشکل در سازگاری اجتماعی می‌تواند روی تعهدات فردی و اجتماعی تأثیر گذاشته و موجب مشکلاتی در سلامت فردی و اجتماعی شود. کمبود یا نبود روابط اجتماعی که در نتیجه‌ی سازگاری اجتماعی نامطلوب رخ می‌دهد، می‌تواند روی انگیزه و سلامت روان فرد تأثیری منفی بگذارد (جورج و اکپانگ^۳، ۲۰۱۲) و موجب عملکرد روانی ضعیف مانند احساس گناه، خود پنداره‌ی منفی، ناامیدی، عزت‌نفس پایین، انزوا و رضایتمندی پایین از زندگی شود (کهریزه، ۱۳۹۸). در دوران نوجوانی، اگرچه همسالان نقش مهمی را در اجتماعی شدن ایفا می‌کنند اما هنوز خانواده منبع مهمی از لحاظ حمایت و آموزش است (رحیمی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۲). تلاش‌های والدین برای کنترل و اجتماعی کردن کودکانشان، پایه و اساس شیوه‌ی فرزند پروری است. فرزند پروری به روش‌ها و رفتارهای ویژه‌ای گفته می‌شود که جداگانه یا در تعامل با یکدیگر بر رشد کودک تأثیر می‌گذارند (فیلیپس^۴ و همکاران، ۲۰۱۷). نوع برخورد والدین در قالب رفتارهای متنوع، بهنجار و طبیعی که به‌منظور کنترل و اجتماعی کردن فرزند خود به کار می‌برند، سبک‌های فرزند پروری نامیده می‌شوند (لی^۵ و همکاران، ۲۰۱۸). در واقع سبک‌های فرزند پروری دربرگیرنده‌ی نحوه‌ی تعامل والدین با فرزندان بوده که از طریق مجموعه‌ای از گرایش‌ها، رفتارها و زمینه‌های غیرکلامی قابل تشخیص است (دارلینگ و استینبرگ^۶، ۲۰۱۷). بر اساس نظریه‌های بامریند^۷ (۱۹۹۱)، اریکسون^۸ (۱۹۹۴) و شيفر^۹ (۱۹۹۶) دو بعد در تربیت فرزندان اهمیت دارد: پذیرش در برابر طرد کردن؛ و سخت‌گیری در برابر آسان‌گیری. در واقع شیوه‌هایی که والدین برای تربیت فرزندان خود انتخاب می‌کنند تا حدودی بستگی به عقایدشان درباره رشد و خصوصیات که به اعتقاد آنان لازم است کودک کسب کند دارد (بروسنان^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۰). بر اساس این دو بعد ۴ شیوه‌ی فرزند پروری وجود دارد: شیوه استبدادی که از نظر پذیرش و روابط نزدیک پایین، از نظر کنترل اجباری بالا و بسیار محدودکننده است (یانگ و ژائو^{۱۱}، ۲۰۲۰)؛ شیوه مقتدرانه که کنترل سازگاران و استقلال دادن مناسب را شامل می‌شود و والدین در این شیوه، صمیمی، دلسوز و نسبت به نیازهای کودک حساس هستند (تقی‌لو، ۱۳۹۶)؛ و شیوه‌ی سهل‌انگاران که مهرورز و پذیرا هستند ولی متوقع نیستند؛ و شیوه‌ی بی‌اعتنا که پذیرش و روابط خوب کم را با کنترل کم و بی‌تفاوتی کلی نسبت به استقلال دادن ترکیب می‌کند. والدین در این شیوه از لحاظ هیجانی، کناره‌گیر و جدا هستند (مافتی^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۰). انواع مختلف سبک‌های فرزند پروری که در این پژوهش مورد توجه قرار گرفته است، سبک‌های فرزند پروری بامریند (۱۹۹۳) می‌باشد که شامل سبک سهل‌گیرانه (با نظارت کم و روابط گرم با

¹ Zubrick

² Adli

³ George & Ukpong

⁴ Phillips

⁵ Lei

⁶ Darling & Steinberg

⁷ Baumrind

⁸ Ericsson

⁹ Shiffer

¹⁰ Brosnan

¹¹ Yang & Zhao

¹² Maftai

فرزندان)، سبک مستبدانه (با نظارت بالا و روابط خشک با فرزندان) و سبک مقتدرانه (با رفتار والدینی انعطاف‌پذیر، نظارت کلی والدین و احترام به خودمختاری فرزندان) شناخته می‌شوند (بلیاد و همکاران، ۱۳۹۸).

با توجه به مطالب ذکرشده و این مهم که در هر جامعه، سلامت نوجوانان اهمیت ویژه‌ای دارد و توجه به بهداشت روانی آن‌ها کمک می‌کند تا از نظر روانی و جسمی، سالم بوده، نقش اجتماعی خود را بهتر ایفا کنند. در این راستا، شناخت صحیح ابعاد مختلف جسمی و روانی این گروه سنی و کوشش در راه تأمین شرایط لازم مناسب برای رشد اجتماعی آنان، واضح‌تر از آن است که احتیاج به تأکید داشته باشد (نظری و همکاران، ۱۳۹۴)، لذا هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین رابطه بین سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی با سبک‌های فرزند پروری می‌باشد.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی؛ از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه‌ی دوم شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ و مادران آن‌ها تشکیل داده‌اند. با توجه به اینکه پژوهش حاضر از نوع همبستگی است و نمونه‌ی آماری در مطالعات همبستگی به ازای هر مؤلفه ۳۰ تا ۵۰ نفر کفایت می‌کند (دلاور، ۱۳۹۸) و در این پژوهش چهار مؤلفه‌ی سازگاری اجتماعی و سه سبک فرزند پروری موردپژوهش قرار می‌گیرد، نمونه‌ای بین ۱۲۰ تا ۲۰۰ نفر کفایت می‌کند که برای اطمینان و با در نظر گرفتن احتمال ریزش پرسشنامه‌ها، تعداد اعضای نمونه ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شده است که این تعداد به صورت در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های پژوهش را تکمیل کردند. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش پرسشنامه‌های سبک‌های فرزند پروری بامریند (۱۹۷۲) و پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان سینه‌ها و سینک (۱۹۹۳) بود.

پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان سینه‌ها و سینک (۱۹۹۳): این پرسشنامه در سال ۱۹۹۳ توسط سینه‌ها و سینک^۱ به منظور تعیین سازگاری اجتماعی، هیجانی و تحصیلی دانش‌آموزان ساخته شده است. در ایران قدسی احقر فرم ۵۵ سؤالی این مقیاس را در نمونه ۳۰۰۰ نفری از دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی موردبررسی قرار داده است. این پرسشنامه سه مؤلفه دارد که عبارت‌اند از سازگاری اجتماعی (سؤالات ۱ تا ۱۹)، سازگاری هیجانی (سؤالات ۲۰ تا ۳۵) و سازگاری تحصیلی (سؤالات ۳۶ تا ۵۵). نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس صفر و یک است به این صورت که در مورد سؤالات زیر بلی نمره‌ی ۱ و خیر نمره صفر می‌گیرد:

۵۵-۵۴-۵۲-۵۱-۴۹-۴۸-۴۶-۴۵-۴۳-۳۹-۳۷-۳۵-۳۱-۳۰-۲۸-۲۴-۲۳-۲۲-۱۸-۱۷-۱۲-۱۱

و در مورد سؤالات زیر بالعکس است به این صورت که خیر نمره ۱ و بلی نمره صفر می‌گیرد:

۴۷-۴۴-۴۲-۴۱-۴۰-۳۸-۳۶-۳۴-۳۳-۳۲-۲۹-۲۷-۲۶-۲۵-۲۱-۲۰-۱۹-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱

۵۳-۵۰

بر اساس این روش از تحلیل سؤالات، نمره‌های به‌دست‌آمده جمع می‌شود و حداقل امتیاز ممکن ۱۸ و حداکثر ۹۰ است. سازندگان آزمون، ضریب پایایی این آزمون را با روش‌های دونیمه کردن، باز آزمایی و کودر ریچاردسون به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۴ و ۰/۹۴ به دست آورده‌اند. همچنین روایی محتوایی این آزمون را ۲۰ نفر از متخصصان روانشناسی تأیید کرده‌اند. در پژوهش خانجانی‌زاده و باقری (۱۳۹۲) پایایی خرده مقیاس سازگاری اجتماعی با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۵ به دست آمد (زری‌مقدم و همکاران، ۱۳۹۸).

پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری بامریند^۲ (۱۹۷۲): بامریند از دانشگاه کالیفرنیا مجموعه بررسی‌هایی را انجام داد که طی آن الگوهایی از شیوه‌های فرزند پروری والدین مشخص شد. وی برای مطالعه خود پرسشنامه‌ای طراحی کرد که به نام خود او معروف شد، این پرسشنامه شامل ۳۰ گویه است. در مقابل هر عبارت ۵ ستون با عنوان (کاملاً موافقم، موافقم، تقریباً مخالفم، مخالفم و کاملاً مخالفم) قرار دارد که به ترتیب از ۴ تا ۰ نمره‌گذاری می‌شود. با جمع نمرات سؤالات مربوط به هر شیوه، سه نمره مجزا به دست می‌آید.

¹ Sinha & Singh

² Baumrind Parenting Styles Inventory

جدول ۱: مؤلفه و گویه‌های پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری بامریند

عنوان مؤلفه	گویه‌ها
شیوه سهل‌گیرانه	۱۶،۱۰،۱۳،۱۴،۱۷،۱۹،۲۱،۲۴،۲۸
شیوه مستبدانه	۲،۳،۷،۹،۱۲،۱۶،۱۸،۲۵،۲۶،۲۹
شیوه قاطع و اطمینان‌بخش	۴،۵،۸،۱۱،۱۵،۲۰،۲۲،۲۳،۲۷،۳۰

نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ نقطه‌ای می‌باشد که برای گزینه‌های (کاملاً موافقم، موافقم، تقریباً مخالفم، کاملاً مخالفم) به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ در نظر گرفته می‌شود. نمره‌گذاری هر خرده‌مقیاس با جمع کردن امتیازات مربوط به هر یک از خرده‌مقیاس‌ها به دست می‌آید. حداقل نمره هر فرد از زیرمقیاس‌ها ۱۰، حداکثر نمره هر فرد در هر یک از زیرمقیاس‌ها ۵۰ است.

همچنین لازم به ذکر است در این پژوهش به منظور سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار این ضریب برای هر یک از پرسشنامه‌ها بالاتر از ۰/۷ به دست آمد که نشان از پایایی برای هر یک از ابزار داشت. تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از اجرای پرسشنامه‌ها از طریق نرم افزار SPSS 23 در بخش استنباطی (همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره) انجام پذیرفت.

یافته‌ها

اطلاعات جمعیت‌شناختی مادران در جداول زیر آمده است:

جدول ۲: توزیع سن مادران

سن	فراوانی	درصد
زیر ۴۰ سال	۲۷	۱۳،۵
بین ۴۱ تا ۵۰ سال	۹۸	۴۹
بین ۵۱ تا ۶۰ سال	۵۱	۲۵،۵
بالای ۶۰ سال	۲۴	۱۲
کل	۲۰۰	۱۰۰

چنانکه در جدول بالا مشاهده می‌شود، سن ۱۳،۵ درصد از مادران زیر ۴۰ سال، ۴۹ درصد بین ۴۱ تا ۵۰ سال، ۲۵،۵ درصد بین ۵۱ تا ۶۰ سال و ۱۲ درصد بالای ۶۰ سال سن دارند. این نتایج در نمودار میله‌ای زیر نیز نشان داده شده است.

جدول ۳: توزیع سطح تحصیلات مادران

تحصیلات	فراوانی	درصد
دیپلم و فوق دیپلم	۷۲	۳۶
لیسانس	۹۵	۴۷،۵
فوق لیسانس	۲۷	۱۳،۵
دکتری	۶	۳
کل	۲۰۰	۱۰۰

چنانکه در جدول بالا مشاهده می‌شود، میزان تحصیلات ۳۶ درصد از مادران دیپلم و فوق دیپلم، ۴۷،۵ درصد لیسانس، ۱۳،۵ درصد فوق لیسانس و ۳ درصد دکتري هستند. این نتایج در نمودار میله‌ای زیر نیز نشان داده شده است. در جدول شماره ۴ یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش آمده است:

جدول ۴: یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
سازگاری اجتماعی	-	۲۵،۶	۱،۷۶	-۱،۰۸	۰،۹۴
فرزند پروری	سهل‌گیرانه	۳۱،۹	۰،۰۸	۱،۲	۱،۶
	مستبدانه	۳۲،۴	۰،۱۱	۱،۱	۱،۰

۰.۸	۰.۸	۰.۱۴	۳۳.۳	قاطع و اطمینان بخش
-----	-----	------	------	--------------------

اطلاعات جدول ۳-۴ مشخصه‌های آماری متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به مقادیر چولگی و کشیدگی که در بازه‌ی معقولی (۲- و ۲+) برای حدس بر نرمال بودن داده‌ها قرار دارند، می‌توان فرض نرمال بودن داده‌ها را مطرح کرده و پذیرفت. در جدول شماره ۵، نرمال بودن داده‌های مربوط به متغیرهای سبک‌های فرزند پروری و سازگاری اجتماعی با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن آورده شده است:

جدول ۵: خلاصه آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

متغیر	مؤلفه	آماره آزمون	سطح معناداری
سازگاری اجتماعی	-	۱.۳	۰.۰۶
فرزند پروری	سهل گیرانه	۰.۹۵	۰.۰۹
	مستبدانه	۱.۰	۰.۰۸
	قاطع و اطمینان بخش	۱.۱۹	۰.۰۷

با توجه به جدول ۵، سطح معنی‌داری آماره‌ی آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان می‌دهد برای متغیرها پژوهش با توجه به اینکه سطح معناداری بزرگتر از ۰.۰۵ شده است لذا، مفروضه نرمال بودن متغیرها را تأیید می‌کند. در ادامه خلاصه آزمون رگرسیون جهت بررسی رابطه بین سبک‌های فرزند پروری مادران با سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان در جدول زیر آورده شده است:

جدول ۶: خلاصه آزمون رگرسیون جهت پیش بینی سازگاری اجتماعی مبتنی بر سبک‌های فرزند پروری مادران

مدل	متغیرهای پیش بین	ضریب همبستگی	مجذور ضریب همبستگی	همبستگی تعدیل شده	سطح معنی داری
۱	سبک سهل گیر سبک مستبدانه سبک قاطع و اطمینان بخش	۰/۴۹۸	۰/۲۴۸	۰/۲۵۱	۰/۰۰۱

متغیر ملاک: سازگاری اجتماعی

بر اساس اطلاعات جدول بالا، رابطه بین "سبک‌های فرزند پروری" و "سازگاری اجتماعی" برابر با ۰/۴۹۸ برآورد شده است. به عبارت دیگر "سبک‌های فرزند پروری مادران" روی هم حدود ۲۴/۸ درصد از واریانس مربوط به "سازگاری اجتماعی" فرزندان را تبیین می‌کنند ($R^2=0/248$).

برون داد بعدی رایانه تحلیل ضرایب رگرسیون مدل را نشان می‌دهد. ضرایب سبک‌های فرزند پروری در پیش بینی سازگاری اجتماعی فرزندان در جدول زیر آورده شده است:

جدول ۷: ضرایب سبک‌های فرزند پروری در پیش بینی سازگاری اجتماعی فرزندان

متغیرهای وارد شده در مدل	مدل	B	SE	(Beta)	T	سطح معناداری
عرض از مبدا		۴/۹	۳/۵		۱۳/۹	۰/۰۰۱
سبک آسان گیر	ضریب متغیر	-۰/۳۷۲	۰/۳۲	-۰/۱۴۱	-۳/۱۰	۰/۰۰۳
سبک مستبدانه	ضریب متغیر	-۰/۴۵۹	۰/۲۸	-۰/۳۲۸	-۳/۴۲	۰/۰۰۱
سبک قاطع و اطمینان بخش	ضریب متغیر	۰/۴۷۳	۰/۲۳	۰/۳۷۹	۴/۲	۰/۰۰۲

متغیر ملاک: سازگاری اجتماعی فرزندان

چنانکه در جدول بالا مشاهده می‌شود، ضرایب سبک‌های فرزند پروری در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنی دار است. به عبارت دیگر سبک آسان گیر، سبک مستبدانه و سبک قاطع و اطمینان بخش پیش بینی کننده معنی دار سازگاری اجتماعی فرزندان است؛ بنابراین بر اساس داده های موجود در جدول، می‌توان معادله رگرسیون را به شرح زیر نوشت:

$$(سبک قاطع و اطمینان بخش) + 0/473 + (سبک مستبدانه) - 0/459 - (سبک آسان گیر) - 0/372 = (Y) \text{ سازگاری اجتماعی}$$

بر پایه مدل رگرسیون بالا می توان گفت: با افزایش یک واحد در سبک آسان گیر، سبک مستبدانه و سبک قاطع و اطمینان بخش به ترتیب به اندازه ۰/۳۷۲، ۰/۴۵۹ واحد از سازگاری اجتماعی فرزندان کاسته و ۰/۴۷۳ واحد به سازگاری اجتماعی فرزندان افزوده می شود.

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحلیل آماری داده ها در بخش قبل، نشان داد که سبک های فرزند پروری مادران پیش بینی کننده ی سازگاری اجتماعی دانش آموزان دختر دبیرستانی می باشد بدین صورت که سبک فرزند پروری قاطع و اطمینان بخش با سازگاری اجتماعی رابطه مثبت و معنادار و سبک های فرزند پروری سهل گیر و مستبدانه با سازگاری اجتماعی دانش آموزان دختر دبیرستانی رابطه منفی و معنادار دارد. این یافته از پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش هایی همچون بابایی و همکاران، ۱۴۰۱؛ بابایی، ۱۴۰۱؛ داهم، ۱۴۰۰؛ تانکرید و گریف^۱، ۲۰۱۵ همسوست.

در تبیین این یافته از پژوهش می توان گفت که تلاش والدین برای کنترل و اجتماعی کردن کودکانشان، پایه و اساس شیوه ی فرزند پروری است (فیلیس و همکاران، ۲۰۱۷) و در نتیجه چگونگی رابطه والد-فرزند، در واقع پیش بینی کننده ی مهارت های فرزندان در مورد سازگاری با جامعه است (بابایی و همکاران، ۱۴۰۱). خانواده هم کانون محبت و هم مرکز انضباط و اقتدار است. خانواده هایی که می توانند رابطه ی قوی و مثبت با فرزندان خود ایجاد کنند، نظارت بهتری بر رفتارهای آن ها خواهند داشت. هرچه تعامل و صمیمیت میان والدین با فرزندان بیشتر باشد، میزان مهارگری هم بیشتر است، چارچوب های انضباطی و محدودیت ها اعمال می شود و انتظارات مثبت و سازنده به فرزندان آموزش داده می شود (میرزایی کوتنایی و همکاران، ۲۰۱۶). برقراری روابط صمیمانه با نوجوان به رشد بهتر و سازگاری بیشتر آنان کمک می کند. ایجاد ارتباط میان اعضای خانواده به صورت تعاملات اجتماعی، گفتگو و سعی در افزایش آن می تواند محیطی هماهنگ و آرامش بخش را برای نوجوانان به وجود آورد و آنان را برای ورود به اجتماع با سازگاری بیشتر آماده کند.

تعامل مطلوب بین فرزندان و والدین باعث می شود که محیط امن و سرشار از محبت و مهرورزی برای فرزند فراهم شود و در نتیجه احساس شایستگی کرده، خودکارآمدی بالایی را تجربه کند و مشکلات رفتاری کمتری داشته باشد. در حالی که اگر والدین نسبت به علائم رفتاری و هیجانی فرزندان حساس نباشند، آن ها را حمایت نکنند، باعث ایجاد حس ناامنی در آن ها می گردند و در نتیجه فرزندشان در ارتباط موثر با دیگران و تعاملات اجتماعی با مشکلاتی مواجه می شود. طرد شدن کودک از سوی والدین بالاخص مادر، بر ادراک او از خود و دیگران تأثیر گذاشته و مانع برقراری رابطه ی موثر با دیگران می گردد که این مسئله می تواند منجر به کاهش سازگاری اجتماعی فرزندان شود.

هر پژوهش محدودیت هایی با خود به همراه دارد و این پژوهش از آن مستثنی نیست، محدودیت هایی از جمله نوع ابزار اندازه گیری که محدود به پرسشنامه ها شده و از سایر ابزارها استفاده نشده است و نمونه های شرکت کننده در پژوهش که صرفاً تعدادی محدودی از دانش آموزان در دسترس در شهر تهران بوده اند. با توجه به برجسته بودن نقش سبک های فرزند پروری در پیش بینی سازگاری اجتماعی دانش آموزان، پیشنهاد می شود برای بهره گیری از اثرات سودمند سبک فرزند پروری قاطع و اطمینان بخش در آینده ی فردی و تحصیلی دانش آموزان، برای والدین دانش آموزان مشغول به تحصیل، سبک صحیح فرزند پروری آموزش داده شود.

¹ Tancred & Greeff

منابع

- بابایی، فائزه. (۱۴۰۱). نقش و جایگاه سبک‌های فرزند پروری در افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دوره ابتدایی، دومین همایش ملی ایده‌های کاربردی در علوم تربیتی، روانشناسی و مطالعات فرهنگی
- بابایی، انسیه؛ حسین‌زاده، شیرین؛ گلستانی، طاهره و احمدی، عباس. (۱۴۰۱). پیش‌بینی سازگاری اجتماعی بر اساس سبک‌های فرزند پروری، کمال‌گرایی و تفکر خلاق در دانش‌آموزان، *مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۱۹ (۴۷)
- باقرزاده‌نیم‌چاهی، صفورا؛ حسنی طبقدهی، سیده لیلا؛ و حافظیان، مریم (۱۳۹۷). رابطه خودآگاهی و یادگیری خودتنظیمی با سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه، *مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۲ (۱۵)
- بلیاد، محمدرضا؛ مجیدآو، حفیظه و احدی، حسن. (۱۳۹۸). مقایسه رشد اجتماعی و شناختی کودکان ۵ تا ۷ ساله بر اساس سبک‌های فرزند پروری، *علوم روانشناختی*، ۱۸ (۱۴): ۲۲۷۹-۲۲۸۴
- تقی‌لو، صادق. (۱۳۹۶). مطالعه شیوه‌های فرزند پروری ادراک شده نوجوانان بر اساس جنسیت و سن آنان، *خانواده‌پژوهی*، ۱۱ (۵): ۴۴۷-۴۵۹
- داهم، اثرم (۱۴۰۰). مقایسه دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی دارای سبک‌های فرزند پروری متفاوت از لحاظ سازگاری هیجانی-اجتماعی و تحصیلی شهر اشنویه، پنجمین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین در تعلیم و تربیت، *روانشناسی، فقه و حقوق و علوم اجتماعی*
- رحیمی‌نژاد، عباس؛ خدایاری‌فرد، محمد؛ عابدینی، یاسمین و پاک‌نژاد، محسن. (۱۳۹۲). رابطه ادراک دانشجویان شاهد از جو تحصیلی، ویژگی‌های فردی و خانوادگی آن‌ها با سازگاری اجتماعی، *روانشناسی بالینی و شخصیت*، ۱۱ (۲): ۸۵-۹۴
- رشیدی، مهران. (۱۳۹۵). *روانشناسی رشد: سازگاری و خلاقیت*. تهران: تحفه، بشری
- زری‌مقدم، زهرا؛ داودی، حسین؛ غفاری، خلیل و جمیلیان، حمیدرضا. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش خودمراقبتی روانی بر سلامت روان و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان، *دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد*، ۶۲ (۶۰)
- کهریزه، مهناز. (۱۳۹۸). رابطه هوش معنوی، سبک‌های فرزند پروری و تاب‌آوری در پیش‌بینی سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان، *پیشرفت‌های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش*، ۲ (۱۴)
- نظری، فاطمه؛ کاکاوند، علیرضا و مشهدی‌فراهانی، ملکه. (۱۳۹۴). رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با شیوه‌های فرزند پروری مادران و اختلال‌های بیرونی شده فرزندانشان، *روانشناسی کاربردی*، ۹ (۲): ۹۷-۱۱۸
- Adli, M., Haidari, H., Zarei, E., & Sadeghifard, M. (2013). Relationship between emotional and social adjustment with marital satisfaction. *Journal of Life Science and Biomedicine*, 3(2): 118-122
- Brosnan, T., Kolubinski, D. C., & Spada, M. M. (2020). Parenting styles and metacognitions as predictors of cannabis use. *Addictive behaviors reports*, 11, 100259.
- Darling, N., & Steinberg, L. (2017). *Parenting style as context: An integrative model*. In *Interpersonal development* (pp. 161-170). Routledge.
- George, N. I., & Ukpong, D. E. (2012). Adolescents' sex dieeeeential social adjustment pooblems and academic performance of junior secondary school students in Uyo Metropolitan City. *International Journal of Business and Social Science*, 3(19)
- Lei, H., Chiu, M. M., Cui, Y., Zhou, W., & Li, S. (2018). Parenting Style and Aggression: A Meta-Analysis of Mainland Chinese Children and Youth. *Children and Youth Services Review*, 94, 446-455.
- Maftai, A., Holman, A. C., & Cârlig, E. R. (2020). Does your child think you're happy? Exploring the associations between children's happiness and parenting styles. *Children and Youth Services Review*, 115, 105074.
- Mirzaei, F., Shakerinia, I., Asghari, F. (2016). The Associations between Parent-Child Relationship and Aggressive Behavior among Students. *Jcmh*, 2 (4), 21-34.

- Phillips, B. A., Conners, F., & Curtner-Smith, M. E. (2017). Parenting children with down syndrome: An analysis of parenting styles, parenting dimensions, and parental stress. *Research in developmental disabilities, 68*, 9-19.
- Tancred, E. M., & Greeff, A. P. (2015). Mothers' parenting styles and the association with family coping strategies and family adaptation in families of children with ADHD. *Clinical Social Work Journal, 43*(4), 442-451.
- Yang, J., & Zhao, X. (2020). Parenting styles and children's academic performance: Evidence from middle schools in China. *Children and Youth Services Review, 113*, 105017.
- Zubrick, S. R., Hafekost, J., Johnson, S. E., Sawyer, M. G., Patton, G., & Lawrence, D. (2017). The continuity and duration of depression and its relationship to nonsuicidal self-harm and suicidal ideation and behavior in adolescents 12–17. *Journal of Affective Disorders, 220*, 49–56.

Determining the Relationship between Social Adjustment of Female High School Students and Parenting Styles

Malihe Sadat Sadeghuol Ghol¹

Abstract

The purpose of this research is to determine the relationship between the social adaptation of female high school students and parenting styles. The statistical population of this research includes all female students of the second year of high school in Tehran in the academic year of 1402-1401 and their mothers, 200 of whom were selected as a sample using available sampling. The research tools were Bamrind's parenting styles questionnaire (1972) and Sinha and Sink's student adjustment questionnaire (1993), which had acceptable validity and reliability. In order to analyze the data, inferential statistics of Pearson correlation coefficient and multivariate regression were used using SPSS-23 software. The results showed that there is a significant relationship between students' social adaptation and mothers' parenting styles. The results indicated that mothers' parenting styles can predict the social adjustment of female high school students. In this way, assertive and reassuring parenting style predicts social adjustment positively and negligent and authoritarian parenting styles negatively.

Key words: Parenting Styles, Autocratic Style, Authoritative Style, Permissive Style, Social Adaptation

---

¹ Master of Personality Psychology, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran (Responsible Author)